

Saji Ni Atse Yiseεε Ye Wəshiemč Kε Wəshihile Kpee Nifeemč Wolo Le Mli

FEBRUARY 3-9

CEMIW CMJNCYI | 3 L MLI JWETRII | 1 MOSE
12-14

“Krajmo Ko Ni Obaaná He Sεε”

it-1 522 kk. 4

Krajmo

Krajmo Ni Ake Abraham Fee. Eeenyε efee ake, krajmo ni Nyɔjmo ke Abraham fee le bɔi nitsumɔ be ni Abram (Abraham) fo Yufrate Faa le ni eeya Kanaan le. No sεe afii 430 ni afee Mla krajmo le. (Gal 3:17) Yehowa ke Abraham wie be ni eyɔɔ Mesopotamia, ye Ur ye Kaldea le, ni ekεε le ake efā kεya man ni Nyɔjmo baatsɔɔ le le no. (Bɔf 7:2, 3; 1Mo 11:31; 12:1-3) Biblia le keɔ yε 2 Mose 12:40, 41 le ake, be ni afii 430 le ni Israelbii le kεhi Ejipt ke Kanaan le ba naagbee le, ameshi Ejipt, he ni aye amε nyɔŋ yε le, ye nekε ‘gbi nεe no nɔŋej.’ Gbi ni akpɔ amε kεje Ejipt le ji Nisan 14, afi 1513 D.ʃ.B., ni ji gbi ni ayeɔ He-hoo le. (2Mo 12:2, 6, 7) Kε nakai sane le ji le, belε Abraham fo Yufrate Faa le Nisan 14, afi 1943 D.ʃ.B., be ni eyaa Kanaan le, ni eeenyε efee ake, nakai beiaŋ krajmo ni Nyɔjmo ke Abraham fee le bɔi nitsumɔ. Nyɔjmo jie ehe kpo etsɔɔ Abraham ekonj be ni etee Kanaan shikρoŋ le no ni eyashε Shekem tɔɔ le, ni elεε shiwoo le mli ekεε, “Mikε shikρoŋ nεe baahā **oseshi** le,” ni ehā ana fanj ake, tsakpāa ko ye krajmo nεe ke Eden shiwoo le ten, ni ake, ‘seshi’ le baafee adesa. (1Mo 12:4-7) Sεe mli le, Yehowa wie nibii krokomei hu ni kɔɔ shiwoo nεe he taake aŋma yε 1 Mose 13:14-17; 15:18; 17:2-8, 19 ke 22:15-18 le.

it-2 213 kk. 3

Mla

Blema saji komεi ni aná ale le hewɔ le, wolonjle-łi komεi heɔ amεyeɔ ake, blema le kε mɔ ko miihε shikρoŋ le, ahāa eyadamɔ he ko ni sa ni ake shikρoŋ le tsɔɔ le, ni atsɔɔ le ehusui le fεe.

Kε mɔ ni héɔ le kεε ake, “mina” le, belε ye mla naa le ekpεeñ no. Be ni Yehowa wo Abraham shi ake eke Kanaan shikρoŋ le baahā le le, klenkleŋ le, ekεε Abraham ake ekwε kooyigbe ke wuoyigbe, bokāgbε ke anaigbe. Abraham ekεε ake, “mina,” ekolε akεni Nyɔjmo kεε eke Shiwoo Shikρoŋ le baahā Abraham **seshi** le sεe mli le hewɔ. (1Mo 13:14, 15) Akεε Mose, ni ye mla naa le ejí Israelbii le anajianđdamɔłi le ake, ‘ekwε’ shikρoŋ le, ni kεji no ni wolonjlełi le keç le ji anɔkwale le, belε no baatsɔɔ ake ye mla naa le shikρoŋ le baatsɔɔ Israelbii le anɔ, ni Yoshua ji mɔ ni baanyiε amεhiε ni amεyaŋɔ. (5Mo 3:27, 28; 34:4; kwεmɔ no ni Satan kεe ekebaahā Yesu le ye Mat 4:8 le hu.) Nɔ kroko ni kε mɔ ko fee le no hu baanyε atsɔɔ ake, ye mla naa le shikρoŋ ko baanyε atsɔɔ enɔ ji ake: ebaakpa shikρoŋ le no, loo ebaaya no ake eyaaŋɔ. (1Mo 13:17; 28:13) Blema saji komεi ehā ana ake, nakai beiaŋ le, kε aahɔɔ shikρoŋ ko le, atsɔɔ tsei abɔ ni mamo no, ni ahɔɔ shikρoŋ le ke tsei le fεe.—Okεto 1Mo 23: 17, 18 le he.

Peimč ɿmalci Le Amlı Jogbaŋj

it-2 683 kk. 1

Oſɔfo

Salem manjtse Melkizedek ji oſɔfo (*ko-hen*) ni yɔɔ srɔtɔ kwraa. Biblia le ewieee ewekutɔkpaa, eſɔmɔ, loo egbele he. Jeee weku mli ni ejε le hewɔ eye oſɔfo le; ebayeee oſɔfo ko sεe, ni oſɔfo ko hu ebayeee esεe. Melkizedek sɔmɔ ake manjtse ke oſɔfo fεe. Esɔfoyeli le no kwɔ fe Le-vibii le anɔ le, ejaake ye gbe ko no le, Levi hā Melkizedek nibii amlijai nyɔjma mli ekomekome, ejaake no mli le, Levi ye Abraham he mli lolø be ni Abraham hā Melkizedek nibii amlijai nyɔjma mli ekomekome ni Melkizedek jɔɔ le le. (1Mo 14:18-20; Heb 7:4-10) Melkizedek fee Yesu Kristo, mɔ ni ji oſɔfo “kemiiya naanc tamɔ Melkizedek no le” he mfoniri ye saji nεe amlı.—Heb 7:17.

KASEM BNI ASHIJMO GOGBAHJI

Wiem

w12 1/1 8

Yoo Ni Shec Nyɔŋmɔ Gbeyei Ke ḥa Ni Ashwɛɛɛ Ehe

Sara ke nuu ko ni yɔɔ hemɔkεyeli kpele bote gbalashihile mli. Shi yoo ni shec Nyɔŋmɔ gbeyei nɛɛ hu fee nɔkwemɔnɔ ni sa kadimɔ waa. Anɔ-kwa, Biblia le tsī egbéi tā shii ete akε mɔ ni esa akε yei ni shec Nyɔŋmɔ gbeyei le akase. (Yesaia 51:1, 2; Hebrivi 11:11; 1 Petro 3:3-6) Eyε mli akε nɔ ko fioo pe ʃmales le wiec yε yoo kpakpa nɛɛ he moŋ, shi no po kεke hāa wɔnaa akε ehe yε fεo, ni eba ejen jogbanj.

Bo le, susumɔ bɔ ni Sara fee enii ehā be ni Abraham kεɛ le akε Nyɔŋmɔ kεɛ ameshi Ur le he okwε. Ani ebi ehe akε, 'Nεgbε wɔyaa, ni mεni hewɔ wɔyaa jɛmε le?' Ani esusu bɔ ni amεbaafe amεná amεhiamɔ nii le he? Ani le ni ele akε ebaashi enanemεi ke ewekumεi—nί ekolε enaq amε dɔŋŋi le—hā eweres ho ehe? Bɔ fees bɔ ni fee le, susumɔ ni tamɔ enεεmεi ba ejwεŋmɔ. Fees sεɛ po le, ejε esumɔ mli eshi ke nɔmimaa le akε, Yehowa baajɔ le yε etoiboo le hewɔ.—Bɔ-foi 7:2, 3.

Jeee akε Sara ji yoo ni bo Nyɔŋmɔ toi kεke, ejí ḥa kpakpa hu. Sara ke ewu eshii akaŋ, moŋ le, ejε etsuiŋ ebu ewu, ni ejε sɔmɔ mli efi esεɛ be ni enyiɛ hie yε weku le mli le. Nakai ni efee le hā eke emligrɛ sui kpakpai le wula ehe fεfεo. —1 Petro 3:1-6.

Ani sui nεɛ baanyɛ aye abua ŋamεi ŋmenε? Yoo ko ni atseɔ le Jill, ni ke ewu ehi shi ke miishεɛ nɔ ni fe afii 30 nε le wie akε: "Sara nɔkwemɔnɔ le ehā mina akε, manyɛ mahā miwu ale misusumɔ yε saji ahe ni mishiuu nɔ ko nɔ." Etsa nɔ akε: "Shi nakai beiaŋ nɔŋŋi le, akεni miwu ji weku yitso hewɔ le, le ji mɔ ni sa akε ekpε yinj le. Kε efee nakai le, nɔ ni shwɛɔ mi ji, ni mafee bɔ fees bɔ ni manyɛ koni yiŋkρεɛ le aye omanyɛ."

Ekolε, nɔ ni fe fees ni wɔbaanyɛ wɔkase yε Sara he ji enε: Eyε mli akε ehe yε fεo waa moŋ, shi

ehāa ehefεo le ahā ena ehe tsɔ. (1 Mose 12:10-13) Moŋ le, ejε heshibaa mli efi Abraham sεɛ yε miishεɛ ke haomɔ beiaŋ fεɛ. ʃwanεjε ko be he akε, Abraham ke Sara ji wu ke ḥa ni ye anɔkwa, ni ba amεhe shi, ni jie suɔmɔ kpo, hεɛ, amεjí wu ke ḥa ni hā amεteŋ mɔ fεɛ mɔ ná jɔcmɔi.

FEBRUARY 10-16

NYEMWI CMUJCY | 1 MOSE 15-17

"Mεni Hewɔ Yehowa Tsake Abram Ke Sarai Gbεi Le?"

it-1 817

Tɔmɔ, Shwamɔ

Bei pii le, adesa gbεi ke enifeemɔi fεɛ le, tɔmɔi sɔŋŋi. Esha ke tɔmɔ ji nɔ ni Adam shi ehā ade-sai fεɛ. (Ro 5:12; La 51:5) Shi Yehowa, mɔ ni tɔmɔ ko be ehe le, 'le bɔ ni afee wɔ ahā jogbanj, ekaɔ akε sū ji wɔ,' ni enaa mɔbɔ. (La 103:13, 14) Ebu anɔkwafo Noa, ní bo letoi le akε "mɔ ni sane ko be ehe yε eyinɔbii le aten." (1Mo 6:9) Efā Abraham akε: "Hii shi akε anɔkwafo yε mi-hie, ní ofee mɔ ni sane ko be ehe." (1Mo 17:1) Eyε mli akε hii nεɛ yeee emuu ni amεgboi moŋ, shi Yehowa, mɔ ni 'naa tsui le mli' le, na amε akε mei ni tɔmɔ loo shwamɔ ko be amεhe. (1Sa 16:7; oketo 2Ma 20:3; 2Kr 16:9 le he.) Efā Israel-bii le akε: "Kaahā shwamɔ ko hi ohe yε Yehowa, o-Nyɔŋmɔ le hie." (5Mo 18:13; 2Sa 22:24) Eke e-Bi ni tɔmɔ ko be ehe le hā (Heb 7:26) akε kɔ-tɔnɔ, ni ebaanyɛ edamɔ enε nɔ ebu mɔ fεɛ mɔ ni jieč hemɔkεyeli kpo yε emli ni eboɔ letoi le akε "jalɔ," loo mɔ ni tɔmɔ ko be ehe, ní nakai beiaŋ nɔŋŋi le, ekā he efee Kojolɔ ni ja ni tɔmɔ ko be ehe.—Ro 3:25, 26.

it-1 31 kk. 1

Abraham

Be shwie mli. Abraham ke Sara ehi Kanaan aa-fee afii nyɔŋmɔ, fεɛ sεɛ le, Sara fɔko lolo. Enε hewɔ le, ekeɛ eke etsulɔ yoo Hagar ní je Ejipt le baahā ewu koni efɔ ehā le. Abraham kρεle. No

hewo lε, ye afi 1932 D.Π.B., be ni Abraham eye afii 86 lε, afi Ishmael. (1Mo 16:3, 15, 16) Be sanj shwie mli. Afi 1919 D.Π.B., be ni Abraham eye afii 99 lε, Yehowa fā ni afolɔ hii fεs ni yɔɔ Abraham shia lε ketia, koni no afee okadi ko ni baaye kpaŋmɔ krεdεs ni yɔɔ eke Abraham teŋ lε he odase. Nakai beiaŋ nɔŋŋ lε, Yehowa tsake egbεi Abram lε ni efee lε Abraham ekes, “ejaakε mahā otso jeŋmaji pii atse.” (1Mo 17:5, 9-27; Ro 4:11) Enε sεs etsεes lε, Abraham fee ɲwεibɔfɔi etε komεi ni enɔ adesa agbɔmɔtsei lε gbo ake Yehowa najiandamɔlɔi, ni amεwo shi ake Sara diŋtse hu baafɔ binuu, hεs, ye afi ni baa lε mli! —1Mo 18:1-15.

w09 2/1 13

Ani Gbεi Ni Akεtseɔ Mɔ Ko Lε He Hiaa?

Nyɔŋmɔ diŋtse tsake mεi komεi agbεi ye yinjoi komεi ni baaba mli sεs mli lε hewo. Ake nɔkwemɔnɔ lε, etsake Abram gbεi, ni shishi ji “Awó Tsε Nɔ Gojoo” lε, ni ewo lε Abraham, ni shishi ji “Mei Pii Atse.” Gbεi Abraham lε shishinumɔ lε ba mli, ni ebatsɔ jeŋmaji pii atse. (1 Mose 17:5, 6) Su-sumɔ Abraham na Sarai, ni eeenyε efee ake egbεi lε shishi ji “Béilɔ” lε hu he okwε. Ekole emii shε ehe waa be ni Nyɔŋmɔ tsake egbεi lε ni ewo lε “Sara,” ni shishi ji “Yoo Ablade,” ni hāa wɔnaa ake ebaatsɔ maŋtsemεi ablemanyε lε.—1 Mose 17:15, 16.

Ρείμɔ Ήmalεi Lε Amlı Jogbaŋj

it-1 460-461

Bebuu

Yehowa kεs Abram (Abraham) ake: “Ná ole ake, oseshibii lε baayatsɔmɔ gboi ye shikρɔ ko ni jeee amεnɔ nɔ, ni jεmε bii lε baaye amε nyɔŋ, ni amεbaawa amε yi afii 400.” (1Mo 15:13; kwεmɔ Bɔf 7:6, 7 lε hu.) Awie enε he dani afi shiwoo seshi lε loo “dumɔwu” lε, ni ji Isak. Afi 1932 D.Π.B. lε, tsulɔ yoo Hagar ní je Ejipt lε fɔ Ishmael ehā Abram, ni ye afi 1918 D.Π.B. lε, afi Isak. (1Mo 16:16; 21:5) Ké akane afii 400 kεtεe sεs, kεje be ni Israelbii lε shi Ejipt, ní no kadi ‘yiwa’ lε naagbee lε (1Mo 15:14), no kε wɔ ba-

ya afi 1913 D.Π.B., ni nakai beiaŋ lε, Isak eye aaafee afii enumɔ. Etamɔ nɔ ni nakai beiaŋ atse Isak fufo, ni no mli po lε, ejí ‘gbo’ ye shikρɔ ko ni jeee enɔ nɔ, ni ekε yiwa ni agba afi shi lε ebɔi kpee kεtɔ ‘ehe feo’ ni Ishmael ye lε nɔ; no mli lε, Ishmael eye aaafee afii 19. (1Mo 21:8, 9) Eεs mli ake ɲmεnε lε, anaaa mɔ ni baaye Abraham gboshinii lε he feo ni aye lε ake nɔ ko mon, shi ye amεbeiaŋ lε, ejí nɔ ko ni yɔɔ hiɛddɔ. Wɔ-naa enε ye bɔ ni Sara fee enii ehā ke bɔ ni Nyɔŋmɔ kρεlε nɔ ake, esa ake ashwie Hagar ke ebinuu Ishmael lε mli. (1Mo 21:10-13) Sane nεs ni aŋma lε fitsofitso ye Nyɔŋmɔ Wiemɔ lε mli lε hu hāa wɔnaa ake, afii 400 yiwa ni agba afi shi lε je shishi ye nakai beiaŋ, ni ebaaa naagbee kεyashi Israelbii lε shi Ejipt.—Gal 4:29.

it-1 778 kk. 4

Ejipt Shimɔ

“Ye yinɔ ni ji ejwε lε nɔ.” Esa ake wɔkai ake, Yehowa kεs Abraham ake, eseshibii lε baaku amεsεs kεya Kanaan ye yinɔ ni ji ejwε lε nɔ. (1Mo 15:16) Afii 430 lε amlı fεs, kεje be ni kpaŋmɔ ni Nyɔŋmɔ ke Abraham fee lε bɔi nitsumɔ lε, kεyashi Israelbii lε shi Ejipt lε, ye sane ni aŋma lε naa lε, aná nɔ ni fe yinɔ ejwε, kε ake bɔ ni amεwala sεs tse ye nakai beiaŋ lε po miibu akɔntaa. Shi afii 215 pε Israelbii lε **kεhi Ejipt**. Abaanyε ake Israel weku kome, ni ji Levi weku lε, afee nɔkwemɔnɔ kεbu ‘yinɔ ejwε’ kεje be ni amεtee Ejipt lε he akɔntaa ye nεkε gbe nɔ: (1) Levi, (2) Kohat, (3) Amram, ke (4) Mose.—2Mo 6:16, 18, 20.

FEBRUARY 17-23

NYɔŋMɔWIEMɔ Lε MLI JWETRII | 1 MOSE 18-19

Ρείμɔ Ήmalεi Lε Amlı Jogbaŋj

w88 5/15 23 kk. 4-5

Ani Mɔ Ko Ena Nyɔŋmɔ Ρεη?

Bianε lε, wɔbaanyε wɔnu nɔ hewo ni Abraham ke ɲwεibɔfɔ ko ni enɔ adesa gboŋtɔ ake Yehowa

najianđdamčoč lę wie tamč nō ni Yehowa Nyčηmč dīeňtsę ekewiesč lę shishi. Akēni ḥweibčfo nęs wie nō ręreɛrę ni Nyčηmč taoc ni akęs Abraham, ní eyę jemę akę Nyčηmč najianđdamčoč hewč lę, Biblia lę baanyę ewie akę, "Yehowa jie ehe kpo etsčč lę."—1 Mose 18:1.

Kaimč akę, ḥweibčfo ko baanyę eke saji ni Nyčηmč ketsu lę lę ręreɛrę ayahā akę Nyčηmč najianđdamčoč, tamč bč nōlę ni wčbaanyę wčtsč tčliforj loo redio nō wčkę mč ko awie lę. No hewč lę, abaanyę anu nō hewč ni Abraham, Mose, Manoa, ke mei krokomei nyę amękę ḥweibčfoi komei ni ejč adesai agbčmčtsei lę wie tamč nō ni Nyčηmč amękewiesč lę shishi. Eyę mli akę mei nęs nyę amęna ḥweibčfoi lę ke Yehowa anunyam lę ni ḥweibčfoi lę jie lę kpo lę moj, shi amęnyęsę amęna Nyčηmč. Hewč lę, enę eteee shi ewooo nō ni bčfo Yohane wie lę kǒkčoč. Ewie akę: "Gbčmč ko enako Nyčηmč ręj." (Yohane 1:18) Hii nęs na ḥweibčfoi ni damč Nyčηmč najianj, shi jeeē Nyčηmč dīeňtsęs.